

SVERIGES PSYKOLOGFÖRBUND

5

KONGRESS 2020

10

15

20

Punkt 26/Motion D

25

Psykologens ställning i psykiatrin

30

35

40

45

50

KONGRESS 2020

Punkt 26/Motion D

5

Psykologens ställning i psykiatri

10

Psykiatri är äldre än psykologyrket. Detta faktum har lett till att psykologer inte har samma naturliga tillgång till denna arena som äldre yrken har, och utan reformer kommer det så förbli.

15

Att psykologer knappast har något automatiskt tillträde till psykiatri är tydligast i slutenvården. Redan 2012 konstaterade förbundet att "heldygnsvården i dag är närmast utarmad på psykologisk kompetens". I min egen region har till och med psykologer "rationaliserats" bort från flera delar av slutenvården. Som psykologer och blivande psykologer är vi nog alla överens om att en psykologfri slutenvård är en sämre slutenvård. Psykologer har särskild kompetens kring psykoterapi, neuropsykologi och personlighetsdiagnostik – kompetens som i allra högsta grad borde kunna användas för att gagna de med störst vårdbehov i psykiatri. Därför är det bra att förbundet försöker få till förbättring genom exempelvis "Tänk nytt kring psykiatri". Utan en juridisk reglering som fastställer att psykologer och psykologisk kompetens ska finnas i slutenvården finns det dock ingen garanti för att slutenvården i varje region kommer ha psykologer. Som exempel kan tas lagen om psykiatrisk tvångsvård (LPT). Där förekommer ordet "psykolog" inte en enda gång, detta är att jämföra med "läkare" som i en eller annan form nämns över 80 gånger.

20

I öppenvårdspsykiatri ser det något ljusare ut, men vilken roll psykologer ska ha är i högsta grad upp till vårdgivaren att besluta. I vissa regioner får exempelvis psykologer i psykiatri inte sätta diagnoser. Jag har själv varit med på en teamkonferens i öppenvårdspsykiatri där det uppkom undran om remiss till annan region kan skickas av en psykolog, eller om endast läkare har rätt att göra det. Att psykologer i vissa verksamheter ska vara tvungna att alltid kontakta läkare för att få gjort det som de själva kan göra framstår som ett oerhört resursslöseri. Det är också högst tveksamt ifall berörda läkare uppskattar merarbetet som tillkommer när de måste göra vad psykologerna hade kunnat göra på egen hand.

25

30

En uppmuntrande parallell kan dock göras till Norge. Där lyckades det norska psykologförbundet i samband med psykiatrilagen 2001 ge specialistpsykologer rätten att besluta om tvångsvård och rätt att ta ledningsansvar i slutenvården. En

- 5 förutsättning för att ens bedriva psykiatrisk vård är numera att en avdelning har både psykiatriker och specialistpsykolog.

Med bakgrund av ovan yrkar jag på

- 10 **att** psykologförbundet fortsatt ska arbeta för att i bred bemärkelse stärka psykologers ställning i psykiatrin
- att** psykologförbundet ska lobba för lagändringar som fastställer psykologens självklara roll i psykiatrin, i likhet med hur Norges psykologförbund gjorde i samband med lanseringen av lagen om psykisk hälsovård
- 15

2019-12-04

- 20 *Jakob Nilsson, Psykologstudent Lund*

25 Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen ser att resonemanget i motionen ligger i linje med förbundets politik. Förbundsstyrelsens inställning är att psykologer har en central roll i kampen mot den psykiska ohälsan. Behoven är omfattande och kräver ofta komplicerade insatser. Detta gäller inte minst i det arbete som sker i barn/ungdomspsykiatri och i vuxenpsykiatri. Som nämns i motionen var "Tänk nytt kring psykiatrin" från 2016 en stor satsning i att stärka psykologens roll i psykiatrin, genom bland annat att förtydliga roller och ansvarsområden för specialistpsykologer och PLA.

30

35 Förbundsstyrelsen anser att det långsiktiga påverkansarbetet är en framkomlig väg till förändringar av både psykologyrkets status och av regelverk.

40 De regelsystem som måste förändras finns inte bara inom psykiatrin utan vi måste jobba med ett bredare anslag. Förbundet vill formalisera psykologens ansvar men kan inte göra det enligt det norska systemet utan måste utgå från svenska förhållanden. Förbundets arbetar till exempel för att öka antalet specialisttjänster samt för att staten ska ta över regleringen av, och huvudmannaskapet för,

45 specialistutbildningen. Arbetet har hittills haft effekt. Antalet specialisttjänster i regionerna fördubblades mellan 2017 och 2019. PLA-befattningar har sedan 2016 gått från noll till knappt tio i regionerna. Därtill föreslog Nationella samordnaren på området psykisk hälsa att utreda införandet av PLA i heldygnsvården.

50

5 Arbetet med att stärka psykologers ställning, både i psykiatrin och i andra verksamhetsfält, är viktigt. Det handlar ytterst om bättre tillgång till psykologisk kompetens.

10 **Förbundsstyrelsen föreslår kongressen att besluta**

att bifalla första att-satsen

att avslå andra att-satsen

15

20

25

30

35

40

45

50